

มติชนรายวัน
พ.ศ. 13 ต.ค. 54

ลาก่อน Steve Jobs

วรากรณ์ สามโกเศศ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Steve Jobs นักประดิษฐ์นวัตกรรม IT ชาวอเมริกันผู้ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของโลกจาก
ไปในวัย 56 ปี โดยทิ้งผลงานชั้นยอดไว้ให้ชาวโลก

ชีวิตของ Steven Paul “Steve” Jobs ไม่ธรรมดาและไม่เป็นไปในกรอบตั้งแต่
ก่อนเกิด ชีวิตของเขาโลดโผนอย่างน่าสนใจ

Steve เกิดในเมืองซานฟรานซิสโก เขาเป็นลูกครึ่งอาหรับและอเมริกัน
พ่อชื่อ Abdulfattah John Jandali เป็นชาวซีเรียที่อพยพมาอเมริกา แม่คือ Joanne Schiebel
ขณะเขาเกิดแม่เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

แม่มอบ Steve ให้เป็นบุตรบุญธรรมของครอบครัวผู้ใช้แรงงานอพยพจาก
รัฐ Armenia ในสหภาพโซเวียต (ปัจจุบันเป็นประเทศ) ต่อมาแม่เขาแต่งงานกับพ่อจริงของเขา
และมีลูกสาวด้วยกันหนึ่งคนเป็นนักเขียน

พ่อจริงของเขาต่อมาเป็นศาสตราจารย์ด้าน Political Science ไม่มีใคร
ทราบชัดเจนว่าเหตุใดเมื่อพ่อแม่จริงของเขาแต่งงานกันแล้ว จึงไม่รับเขากลับมาเลี้ยงเพื่อเป็น
พี่ของน้องสาวเขา

ระหว่างเรียนหนังสือชั้นมัธยมเขาทำงานเป็นลูกจ้างระหว่างฤดูร้อนที่
Hewlett-Packard กับเพื่อนชื่อ Steve Wozniak ซึ่งต่อมาร่วมกันก่อตั้งบริษัท Apple เมื่อถึง
วัยเรียนมหาวิทยาลัย เขาเข้าเรียนที่ Reed College ที่เมือง Portland รัฐ Oregon แต่
เรียนได้หนึ่งเทอมก็เลิกเรียน แต่ก็แอบเข้าฟังเล็กเชอร์วิชาที่เขาสนใจ

ในปี 1974 Steve เข้าทำงานกับบริษัท Atari และเดินทางไปอินเดียเพื่อ
แสวงหาความสว่างของชีวิต เขาโกนหัวและเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธ อีก 2 ปีต่อมาก็

ก่อตั้งบริษัท Apple และระดมเพื่อนมาจากที่ต่าง ๆ ผลิตคอมพิวเตอร์ชนิดส่วนตัว ชุด Apple II ต่อมาเป็นคอมพิวเตอร์ Macintosh ที่มีชื่อเสียง ตามด้วยนวัตกรรมตระกูล Apple ไล่ตั้งแต่ iPod/ iPhone/ iPad ออกมาเขย่าโลก

เขามีลูกชายหนึ่งคนและลูกสาวสองคนกับภรรยา และมีลูกนอกสมรสอีกหนึ่งคนกับสาวนักเขียนภาพ เขาทิ้งมรดกมูลค่าไม่ต่ำกว่า 8,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หลังจากต่อสู้กับโรคมะเร็งในตับอ่อนเป็นเวลานานกว่า 7 ปี

ผู้เขียนขอแนะนำสุนทรพจน์ของสตีฟ จ๊อบส์ ที่ให้บัณฑิตจบใหม่ของมหาวิทยาลัย Stanford ในวันรับปริญญาปี 2005 มาเล่าสู่กันฟัง โดยขอนำมาจากบางส่วนของหนังสือ “วิชาสุดท้ายที่มหาวิทยาลัยไม่ได้สอน” แปลโดยสฤณี อาชวานันทกุล (2552)

“.....ผมเองไม่เคยเรียนจบปริญญา ตรงนี้เป็นก้าวที่ใกล้ที่สุดแล้วของผม วันนี้ผมอยากเล่าเรื่องจากชีวิตจริงของผมให้หนึ่ง ๆ ฟัง

ผมลาออกจากมหาวิทยาลัยรีดหลังจากไปเรียนอยู่ที่นั่นหกเดือน แต่ก็ไปนั่งเรียนต่ออีกประมาณสิบแปดเดือนก่อนที่ผมจะลาออกจริง ๆ แล้วทำไมผมถึงลาออก?.....

.....หลังจากเรียนได้หกเดือน ผมก็มองไม่เห็นประโยชน์ของมันอีก ผมไม่รู้ว่าผมต้องการอะไรจากชีวิต และผมก็ไม่รู้ว่าปริญญาจะช่วยหาคำตอบให้ผมได้อย่างไร ในขณะที่ผมกำลังถลุงเงินที่พ่อแม่ของผมเก็บหอมรอมริบมาทั้งชีวิต ผมก็เลยตัดสินใจลาออกด้วยความเชื่อว่าทุกอย่างคงโอเคในที่สุด.....

“.....ตอนผมอายุสิบเจ็ด ผมอ่านคำคมประโยคหนึ่งที่ว่าไว้ทำนองนี้ ‘ถ้าคุณใช้ชีวิตในแต่ละวันเหมือนกับเป็นวันสุดท้ายของคุณแล้วละก็ วันหนึ่งคุณจะพบว่าสิ่งที่ทำไปนั้นถูกต้อง’ ผมรู้สึกประทับใจกับประโยคนี้มาก ตั้งแต่นั้นมากกว่าสามสิบสามปี ผมมองหน้าตัวเองในกระจกทุกวัน แล้วถามตัวเองว่า ‘ถ้าวันนี้เป็นวันสุดท้ายของผม ผมจะอยากทำสิ่งที่ผมกำลังจะทำวันนี้หรือเปล่า?’ แล้วเมื่อไหร่ที่คำตอบคือ ‘ไม่’ ติดกันหลายวันผมจะรู้ตัวว่าผมต้องเปลี่ยนอะไรบางอย่างแล้ว

ความสำคัญที่ผมจะต้องตายในไม่ช้าเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดที่ผมรู้จักที่ผมใช้ในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของชีวิต เพราะเกือบทุกอย่างทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นความคาดหวัง ความภูมิใจ ความกลัวการหน้าแตก และความผิดพลาดทั้งหลาย ล้วนไม่มีความหมายอะไรเลยเมื่อเทียบกับความตาย มรณานุสติเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่ผมรู้ ที่จะหลุดพ้นจากบ่วงความคิดที่ว่า เรามีอะไรต้องเสีย เราทุกคนเปล่าเปลือยอยู่แล้วครับ ไม่มีเหตุผลอะไรเลยที่เราจะไม่ทำตามสิ่งที่ใจเราต้องการ

ประมาณหนึ่งปีก่อน หมอบอกว่าผมเป็นมะเร็ง ผมไปเข้าเครื่องสแกนเวลา เจ็ดโมงครึ่งตอนเช้า ผลออกมาชัดเจนว่ามีเนื้อร้ายที่ตับอ่อนของผม ตอนนั้นผมไม่รู้ด้วยซ้ำว่า ตับอ่อนคืออะไร หมอบอกว่าเขาค่อนข้างแน่ใจว่าผมเป็นมะเร็งแบบที่รักษาไม่หาย และผมไม่น่าจะอยู่ได้นานเกินสามถึงหกเดือน หมอบอกให้ผมกลับบ้านไปสะสางเรื่องต่าง ๆ ที่ค้างค้างอยู่ ก็เป็นไค้ดของหมอที่แปลว่าให้ไปเตรียมตัวตายนั่นแหละครับ แปลว่าให้พยายามบอกลูก ๆ ถึงสิ่งต่าง ๆ ที่คนปกติมีเวลาสิบปีที่จะบอก ให้บอกภายในไม่กี่เดือน แปลว่าให้เก็บความรู้สึกทุกอย่างให้เรียบร้อย ให้ครอบครัวไม่ยุ่งยากใจเมื่อถึงเวลา แปลว่าให้เอ่ยคำลา

นั่นเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้ผมใกล้ชิดกับความตายมากที่สุดในชีวิต ผมหวังว่า มันจะไม่มาใกล้กว่านี้แล้วในอีกหลายทศวรรษข้างหน้า เพราะผมได้ประสบด้วยตัวเอง ผมเลยสามารถเล่าสิ่งต่อไปนี้ให้น้อง ๆ ฟังด้วยความมั่นใจว่าตอนที่ความตายเป็นแค่นามธรรม สำหรับผม

ไม่มีใครอยากตายหรอกครับ ขนาดคนที่อยากไปสวรรค์ก็ยังไม่อยากตายก่อนไปถึง ถึงกระนั้นเราทุกคนก็ต้องตายทั้งนั้น ไม่มีใครเคยรอดพ้นจากมัน แต่นั่นก็เป็นสังขารที่ควรจะเป็น เพราะความตายเป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่ธรรมชาติให้เรามา เป็นผู้นำความเปลี่ยนแปลง กำจัดของเก่าเพื่อสละพื้นที่ให้กับของใหม่ ตอนนี้น้อง ๆ ทุกคนเป็นของใหม่ แต่ในอีกไม่นานนับจากนี้น้อง ๆ จะกลายเป็นของเก่าที่ธรรมชาติต้องกำจัด ขอโทษที่อาจฟังดูเว่อร์นะครับ แต่มันเป็นความจริง

เวลาของน้อง ๆ มีจำกัด ดังนั้นอย่าทำให้มันเปล่าประโยชน์ด้วยการใช้ชีวิตของคนอื่น อย่าตกเป็นทาสของกฎเกณฑ์-นั่นคือการใช้ชีวิตตามความคิดของคนอื่น อย่าปล่อยให้เสียงของทัศนคติคนอื่นดังกลบเสียงของหัวใจของเราเอง และที่สำคัญที่สุดคือจงมีความกล้าที่จะเดินตามสิ่งที่หัวใจและสัญชาตญาณเรียกร้อง เพราะสองสิ่งนี้รู้อยู่แล้วว่าน้อง ๆ อยากเป็นอะไร ทุกอย่าง ที่เหลือเป็นเรื่องรองลงมาทั้งนั้น.....”

.....สติฟจบลงด้วยประโยคเด็ด “Stay Hungry, Stay Foolish” (“อย่าทิ้งความหิวกระหาย อย่ากลายเป็นคนเชื่อง ๆ”)
